

ДО 90-РІЧЧЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ПРОФЕСОРА ЙОСИПА ЛЬВОВИЧА ФЕРФІЛЬФАЙНА

Видатний учений, клініцист, засновник школи соціальної офтальмології, доктор медичних наук, професор Йосип Львович Ферфільфайн широко відомий в Україні та далеко за її межами.

Талановита людина, з потужним потенціалом, він проявив себе у різних галузях теоретичної медицини та клінічної офтальмології. Його монографії з питань медико-соціальної експертизи, невідкладної офтальмологічної допомоги, короткозорості, очних хвороб постійно використовуються у повсякденній практиці офтальмологів лікувально-профілактичних закладів, експертів МСЕК, сімейних лікарів.

Закінчивши з відзнакою Київський медичний інститут, Йосип Львович Ферфільфайн розпочав свою трудову діяльність у сільській лікарській дільниці Молдавського селища. Перше, що зробив молодий лікар, це за допомогою селян відремонтував дім, призначений для лікаря, і, розмістивши в ньому 20 ліжок, відкрив сільську лікарню. Лікувати доводилось і виснажених голодом селян із тяжкою дистрофією, і хворих з інфекційними та запальовальними патологічними процесами, і приймати патологічні пологи. Діяльність молодого лікаря була відзначена подякою МОЗ СРСР за активну участь у ліквідації сипного тифу в Молдавії.

За пропозицією професора В. Н. Архангельського і при його безпосередній участі Йосип Львович Ферфільфайн у 1948 році розпочав роботу на кафедрі очних хвороб Київського медичного інституту, де неодноразово обрав участь в експедиціях по боротьбі з трахомою. В період роботи в Києві були розпочаті експериментальні дослідження за темою кандидатської дисертації. Але завершити наукову працю на той час не судилося: у 1955 році сім'я переїхала до м. Дніпропетровська. Йосип Львович Ферфільфайн починає працювати у 2-й міській лікарні лікарем-офтальмологом у травматологічному відділенні з чотирма офтальмологічними ліжками.

Згодом за його ініціативою і при безпосередній участі було створено офтальмологічне відділення на 40 ліжок, яке він очолив. У відділенні активно проводилися практично всі види оперативних втручань (за винятком пересадки рогівки), лікування хворих із тяжкими хворобами очей, надавалася консультативна та невідкладна офтальмологічна допомога жителям усього міста.

У 1966 році Йосипом Львовичем Ферфільфайном була захищена кандидатська дисертація під керівництвом академіка В. Н. Архангельського.

Плідна праця та науковий інтерес не минули непомітно. У 1968 році, пройшовши за конкурсом, він був прийнятий на посаду старшого наукового співробітника в офтальмологічне науково-практичне відділення ДІВЕПНУ. У 1976 році в інституті ім. Гельмгольца захищена докторська дисертація, керівником якої був академік Е. С. Аветисов. У 1989 році Й. Л. Ферфільфайну присвоєно учене звання професора. З 1995 до 2004 р. – головний науковий співробітник офтальмологічного відділення Українського державного науково-дослідного інституту медико-соціальних проблем інвалідності.

Наукова і практична діяльність Й. Л. Ферфільфайна присвячена в основному чотирьом напрямкам: обґрунтуванню теорії регуляції внутрішньоочного тиску, профілактики травматизму очей, проблемі короткозорості, розробці основ соціальної офтальмології.

У роботах, присвячених травмам очей, велика увага приділена профілактиці промислового травматизму, що значною мірою визначалося місцем роботи Й. Л. Ферфільфайна у 2-й робочій лікарні великого промислового району м. Дніпропетровська. Ним була розроблена оригінальна методика видалення магнітних сторонніх тіл із прозорого кришталика у світлі щільної лампи.

Проблема короткозорості досліджувалася Й. Л. Ферфільфайном практично протягом усієї його наукової діяльності. Їй присвячена докторська дисертація, в якій були представлені

результати досліджень по інвалідності внаслідок короткозорості в Україні, інвалідизуючих формах короткозорості, біомеханічним механізмам розвитку дистрофічної короткозорості та у зв'язку з цим – питанням медико-соціальної експертизи, реабілітації інвалідів і передінвалідів. Написана монографія, у якій представлена патогенетична класифікація короткозорості, як збірного поняття патологічних і фізіологічних станів, об'єднаних загальною маніфестною ознакою – міопічною рефракцією. Дана класифікація знайшла широке застосування в роботі офтальмологічної експертної служби України.

Й. Л. Ферфільфайн є основоположником соціальної офтальмології в Україні: медико-соціальної експертизи, профілактики інвалідності, медичної і професійної реабілітації інвалідів, теорії медико-соціальної експертизи. При його безпосередній участі створена спеціалізована офтальмологічна служба медико-соціальної експертизи у державі та підготовлені лікарі-експерти для МСЕК: створена спеціалізована офтальмологічна служба медико-соціальної експертизи у державі та підготовлені лікарі-експерти для МСЕК України. В галузі соціальної офтальмології Й. Л. Ферфільфайном розроблені ергономічні аспекти працездатності сліпих і слабозорих, методи функціональних досліджень очей, а також контрольних методів визначення зорових функцій.

Значну увагу в своїх роботах він приділяв реабілітації сліпих і слабозорих – робітникам підприємств УВП УТОС. Разом із співробітниками інституту очних хвороб і тканинної терапії ім. В. П. Філатова створена єдина система реабілітації інвалідів по зору в Україні, яка функціонувала в 1979–1991 роках. Ним і його учнями дане наукове обґрунтування професійної і медичної реабілітації цієї важкої категорії хворих (виробнича діяльність, лікування, фізкультура і спорт і т. ін.). Ця робота проводилася в науковій лабораторії, яка була заснована Й. Л. Ферфільфайном у межах діяльності Українського товариства сліпих.

Усього професором Й. Л. Ферфільфайном було опубліковано понад 300 наукових робіт, у тому числі монографії, довідники, отримано 9 патентів на винаходи (електронний тонометр, кератопротез, апарат для тренування резервів акомодациї, ергономічні прилади по дослідженню зорової продуктивності і стомлюваності у слабозорих, методики по визначенню стану структури очей при дозованих фізичних навантаженнях, спосіб визначення оптимальної індивідуальної очної корекції при високій короткозорості і т. ін.), оформлено 45 раціоналізаторських пропозицій.

Й. Л. Ферфільфайн з особливою відповідальністю ставився до виховання молодих наукових кадрів. Під його керівництвом захищені 7 кандидатських дисертацій, він був науковим консультантом докторських дисертацій, продовжує активну наукову діяльність і донині. Ним самостійно та в співавторстві з відомими українськими офтальмологами написано 12 книг.

Йосип Львович – талановитий вчений, видатний організатор, який користується високою повагою серед офтальмологів України та за її межами. Та незважаючи на це все, найголовніше у цій людині – це любов до інших людей, та велике бажання допомогти їм. У нього велике тепле серце та свіглий розум, за що йому в першу чергу й вдячні колеги, його учні та пацієнти.

В день ювілею ми щиро вітаємо Йосипа Львовича та бажаємо йому, талановитому вченому, клініцисту, засновнику школи соціальної офтальмології, доктору медичних наук, професору та просто щирій людині, перш за все, міцного здоров'я, творчої наснаги та успіхів у плідній праці!

Адміністрація та співробітники –
ДУ «Український державний науково-дослідний
інститут медико-соціальних проблем інвалідності МОЗ України»